

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripisana se pisma, oglašit itd. tiskaju po običnom cijeniku ili po dogovoru. Isto tako je sa prilom. Novci se šalju poštom napunivim (sašegno postale) na adresu: „Naša Sloga“. Ime, prezime, najbližu poštu valja navesti.

Komni list ne dodje na vrijeme, neka to javi odpravničtu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvama napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a analoga sve pokrvari.“ Nar. pjal.

Izlazi svakog četvrtka na cietom arku, osim 2. februara, 6. aprila, 11. maja, 1. junija, 29. junija, 2. nov. i 28. dec. Ne tiskani dopisi se nevrataju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljaka 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2 i 1 za pol godinu. Izvana carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 nč.

Uredništvo nalazi se u ulici Farneto broj 14.

Odgovorni urednik i izdavatelj Mate Mandić.

Natisnila tiskara konoprcija lista „Edinost“ ulica Carintia br. 12 u Trstu.

„Dar k novoj godini.“

Pod tim naslovom bacio je službeni list zemaljskoga istarskoga odbora u svojem posljednjem broju netom prošle godine bombu u svijet — bombu glade ustanovljenja talijanske niže realne gimnazije u Pazinu na zemaljske troškove.

Nećudite se čitatelji čitajne to. Stoji crno na bielom na čelu rečenoga lista.

Dobro je, veli, činiti prosvjede i utoke u cietom julijskom predjelu — a to je deseti predjel irredentističke Italije obsizuci cieto naše Primorje i dio Kranjske — proti hrvatskoj gimnaziji u Pazinu, al bolja su djela, kakvo namjerava učiniti zemaljski odbor istarski u svojoj „patriotičkoj“ savjesti, djelo za koje će mu hvaliti svako talijansko srce.

Pak nastavlja, da je zemaljski odbor stvorio ovih dana zaključak, da se otvori zemaljska talijanska niža realna gimnazija u Pazinu.

Poziva se na odnosni zaključak zemaljskoga sabora od 12. nov. 1872. Do sad nije izvršio zem. odbor zaključka, al sad je dužan.

Kad se država nebrine za nužnu srednju izobrazbu, dužna je to učiniti pokrajina.

Glede na plaće pitati će naknadno odobrenje, dakako kod zemaljskoga sabora.

Predpostavljajuć to zemaljski odbor, ustanavlja nižu realnu gimnaziju u Pazinu. Naukovni jezik u svih predmetih ima biti talijanski. Njemački bit će obvezatan. Ako budu

učiteljske sile dopuščale, podučavati će se i druge jezike, medju njima i hrvatski i slovenski, kao slobodne predmete.

Pravo imenovanja profesora vršit će zemaljski odbor. Plaće bit će kao na državnih srednjih školah, a tako i petgodišnji doplatei i mirovina. Od države će se izhoditi pravo javnosti.

Za sve to trošit će se iz zemaljske zaklade.

Prema tomu razpisan je već i natječaji danom 29. decembra 1898. za mjesto ravnatelja, pet profesora i jednoga vjeroučitelja, koj se ima raspisati i u službenom listu c. kr. trišćanske vlade „l' Osservatore Triestino“. Prosioci imadu priposlati svoje molbe u roku šest tjedana od prvoga oglašenja u tom listu c. kr. vlade.

Te odluke zemaljskoga odbora i njegov postupak pričinja nam se kao prava drzovitost, lakrdijaštvo i ruzspnost sa novci, što jih plaćaju istarski porezovnici.

Talijanska gospoda poduzelu su sve moguće u Beču proti naumljenoj hrvatskoj gimnaziji u Pazinu. Udesila su prosvjede i utoke sa strane nekogvogo političkoga društva, zemaljskoga odbora, občina, javnih sastanaka nesaamo u Istri, nego i u Trstu i u Gorickoj, i čak u Tirolskoj. Rieči nisu izabirali, ili su jih izabirali što drzovitije, zahtjevali su, grozili su se c. kr. vladi. C. kr. vlada nije jih se prestrašila. Ona neće nit da prima tih utoku i prosvjedu. Vraća jih.

Svoj talijanskoj gospodi bijaše najmućnije to, što nisu mogli došeci, da i Pazin prosvjeduje. Pućanstvo

pazinskog mjestno i gradsko pućanstvo i samoga Pazina grada, nesamo da se nije htjelo pridružiti prosvjedom Talijana proti hrvatskoj gimnaziji, nego je ono učinilo shodne korake za ustrojenje takove gimnazije.

Nije se dalo porabiti u talijanske svrhe, a proti sebi, proti napredku i razvoju grada i okolice. Nije se dalo na ljepak onih, koji su najviše krivi, da je obstojava gimnazija u Pazinu prestala, da se je preselio domobranski batalijun, da je u obće grad Pazin u zadnje doba propadao, injesto da se razvije.

I kad su gospoda to uvidjela, eto zemaljskoga odbora sa svojom novogodišnjom bombom.

Prošlo je 26. velino dvadeset i šest godina odkad je zemaljski sabor stvorio zaključak, da se ustroji niža realna gimnazija u Pazinu. Cieto to vrieme nije zemaljski odbor nit perom ganuo, da se taj zaključak izvrši.

Sada kad hoće c. kr. vlada, da ustroji u Pazinu gimnaziju, sada jedva sjetio se je zemaljski odbor onoga saborskoga zaključka, i hoće ga na vrat na nos izvršiti, nit nečekajuć, da odbor, o tom svoju opet reče, i da votiru nužni trošak.

Namjera je vidljiva, puće tako rekuć izrično iztaknuta u onih riečih, gdje se veli, da se ima zaključak zemaljskoga odbora priobćiti upravnomu vieću u Pazinu. Tomu vieću ima se dati oružje kako da se brani pred pućanstvom grada i okolice, kako da se ga umiri, kako da se predobije proti državnoj gimnaziji.

Držimo stalno, da se pućanstvo neće dati zavesti, nego odbiti Da-

najće: odtale gospodo, gdje bijaste kroz 26. godina! Sad dolazite s darom, kad nam ga hoće boljeg i ljepšeg dati cesarska kraljevska vlada, da nam dar ove osujerite! Daleko Vam kuća! Od Vas za nas nemože biti ništa dobro, kako nas izkustvo tolikih godina, i najnovijih, učii! Držat ćemo ljepši i bolji, a što je glavno stalni i ozbiljni dar c. kr. vlade! Nismo slipe ni djeca! Vaš nudjani nam dar nemože mo smatrati ozbiljnim, smatramo ga lakrdijaštvom.

Razpisujete službe, za koje se imadu uložiti molbe u roku od šest tjedana, a neimate privole vlade, neimate prava javnosti za Vašu nižu realnu gimnaziju, neimate prostorija, gdje da ju smjestite, neimate u obće nikakvih preduvjeta za nju. I sami se hojite za profesore, i sa svim pravom, jer gdje da dobjete dobre i vriedne profesore, koji bi htjeli moliti za mjestu u takovih okolnostih? Kakvih propalica, koji nemogu drugdje službe dobiti, možda dobjete, al takvih ne trebamo. A nit nekažete kada bi se ta Vaša realna gimnazija otvorila! To je stupica, gospodo, u koju se mi nećamo.

Tako i slično imat će govoriti pućanstvo Pazina i okolice.

A što da reče zajedno s njim cietokupno pućanstvo hrvatsko i slovensko Istre?

Kad se radi o kojoj hrvatskoj ili slovenskoj pućkoj školi, ili razredu u Istri, onda neimate novaca. I za nepotrebne talijanske pućke škole i razrede imate jih. A sad jih eto imate i za talijansku realnu gimnaziju, takodjer posve nepotrebnu. Ve-

PODLISTAK.

Tko pjeva, zlo ne misli.

(Dalje.)

III.

Kako da se poučaje pjevanje, amo to ne spada; stvar je tada poprimala lice daktično, a kano takva morala bi poći u stube strogo obukostovnog časopisa. Meni pako nije potrebno o tome rieči trošiti, jer možda bili rekao samo ono, što je već i onako poznato onim, koji su pozvani, da se have poukom pjevanja. Prečije mi je pitanje, što da pjevamo i kako da postavimo sav narod naš na stazu napredovanja. Namieće mi se prije svega pitanje: kada počima pouka u pjevanju? Odgovaram kategorično: onda, kad diete znade čisto izgovarati rieči svoga materinjeg govora. To obično bude kadno je diete zakonom pozvano, da polazi školu, naimo u šestoj godini dobe svoje. Čuh dječicu pjevati dobiti tačno još u ranijoj dobi; no ponućaviti ju u predmetu u tako zelenoj dobi, pogibljivo je. Radje podajmo djeći prigodu, da slušaju od starijih liepo pjevanje, a ona će biti već od same svoje živahne naravi pozvana i potaknuta, da pjevaju, kako već znadu i umiju; siliti ih pako ne valja. Obuka dakle mora početi u pjevanju, kada i ona u drugih predmetih u pućkoj školi. Al nesimjemo pri tom zaboraviti, da za liepo pjevanje hoće — kako već rekoh — čistili misli, živih čustava, hoće se znanja i poznanja. Sve ovo dječca posjeduju u najmanjoj mjeri,

s toga pjevanje i pjesme moraju se odnirati prema njihovom duševnom i tjelesnom razviku, a u drugu ruku oboje tako udesiti, da služe za uzgojno i obučno sredstvo zajedno. Pjevanje mora da širi postupično krug znanja djeteta i da mu oplemenjuje čustva, a s druge strane, maula i znanje opet nek unapređuje u djeteta smisao za ljepotu i za liepo pjevanje. Jedno bez drugog krležavo je i nesavršeno. Za to prva pouka u pjevanju nek ima tu svrhu, da pjevanjem diete nauči valjano rieči izgovarati, da ga nauči što su viši — niži glasovi, što dugi — kratki i t. d., jednom rieču, da nauči razlikovati govor od pjevanja; cietom pak obukom nek se nastoji gojenac hoditi i oduševiti za rad, te da uzljubi rad, skladnost, ljepotu i kriepest. Neki počimaju pjevati pjevanjem glasbenih jestvica (škale). Koliko li je to mučno za djeću, a dosadno za učitelja samoga! No će li možda dječak laise naučiti pjesmu nego škalu, sastavljen u glasbeniti u jednom ili drugom „duru“ ili „molu“, na koji hoće učitelj učienika da upozori? Pjevaji dakle, učitelju, pjesme prikladne dječjoj dobi, pjevajući upozori gojencađ svoju na ono malo teorije, što treba da nauči u pjevanju. I u dalnjoj obuci treba nam se kaniti teorije i nota: jer škola no smáže toliko vremena, a u drugu ruku je to suviše. Netko može valjano naučiti pjevati i bez poznavanja kajda. Opaziti moram, da će učitelj morati da pruži kajdopij pjesmo onim odraslim pjevačima, koje želi uvježbati u višeglasnom pjevanju, a ovo samo za to, da drže točno vrijeme pjesme i pauza.

Da krenem opet svojim putem, reći ću, da ima uzgojitelj za prve pjesme gojenca birati takove pjesme, koje su baš dječje i njemu shvatljive, i takove napjeve, gdje se izmjenjuju secundi i terze; dakle motivi narodnog pjevanja. Postupično dolaze viši intervali, egodnim biranjem napjeva i melodija. Potrebno mi nije naglasiti, da pjevanje školsko mora biti istozvučno. Za to vojaju mnogi temeljiti razlozi. Prof. Kulač navadja razloge, naimo, što se sve prosto-narodne pjevke pjevaju unisono. Ako se gdje pjeva dvoglasno — veli hvaljeni pisac — je za to, što su pjevači nejednakih glasova, pa ne može svatko poprimiti prvi (visoki) glas zapjevača. Ne da mi se ovaj tvrdnji prigovoriti, jer se sbija u staro doba moralo naše narodne pjesme jedino istozvučno pjevati, al danas zaista već imamo dvoglasno narodno pjevanje. Narod bo prosti pjeva kako mđ njegovo glasbalo svira i gudi. Ova dva pako udešena su za dvoglasno pjevanje i sviranje. Gledom na udešba naših glasbala, moglo bi se utvrditi, da dvoglasno narodno pjevanje je staro i da je zbilja u duhu naroda. No pućki pjevač sekundirajući zapjevača, ne rabi orguljsku ugodbu ili temperaturu, no ima svoju originalnu. Secund bo ujevog, terza, (k) kvinta i septima, dotično njihovi intervali, drugdje glase u glasovitu a drugdje na naših narodnih glasbalih. Ja bih dakle radje rekno, da ne s toga, što narod ne pjeva dvoglasno, ne smijemo u pućku školu uvadjeti dvo-glasno pjevanje, nego s toga, što ist-zvučno pjevajući, dječca i marioje pojastoga grin-

slabijega sluba polagano nauče pjevati; drugo, što ovako dva dječca mogu naučiti melodiju, što ne bi mogla dva, da su nekako pristijena pjevati secundi; treće, što je pjevanju u pućkoj školi odmjerenio premlao vremena. Učitelj nek ne smetne s vida, da pućka škola ima pjevanjem iz-sjezhati donekle grol i sluh učenika, nabraziti ga toliko, da slvati glasu i liepo pjevanje, te da mu dade za popučinu manali ali vriednu i odabranu zalihu pojjevala, za kasniju porabu u životu. Da zbilja diete bude pjevalo pjesme naučene u školi i izvan nje i u starijoj dobi, a da ih ne zapusti čim otrese školsku prašinu, za svojih postala, valja da budu naučene sa svojih postala, kakve prosti puk hoće da im; koje su prema mišljenju i čustvu njegovu udešene. Ovakvo su samo one, koje su zasle iz pastirske frule, kmetskih gajda, gusala i tambura. Nije dasto sve suho zlato, što potiče iz prosta puka, al što je ipak možemo ponositi svojimi pućbini napjevi. Istra oskuljeva na melodiji ma, te škola za to ima zaduču liepu al težku, da upozna istarskog Hrvata s pjesmami i napjevima svoje braće širom hrvatske domovine. Blizu je košulja koži nego li je haljetak; i napjevi — recimo Slavonec, Dalmatina, Bošnjaka, jesu bliži čudi istarskog našeg seljaka od onih tudjanskih i naših umjetnih. Nekoji naši glasbovorci, umjetnici, skladatelji jesu još slandanaz zalihog pod dojmom talijanske, a još većma njemačke glase. Hrvatsko narodno pjevanje nalitči ogromnu šarenu vrtu, zasadjenu svakojakim biljem, biljem svakog roda, svake boja.

(Dalje sliedi.)

lite, da se morate brinuti za srednji uzgoj kad se e. kr. vlada nebrine. Al e. kr. vlada uzdržuje talijansku gimnaziju za manjnu pučanstva pokrajine; i sad hoće, da ustroji hrvatsku za većinu pučanstva, pak se Vi tomu protivite. Da je zeric pravdnosti u Vas, Vi bi već davno bili morali ustrojiti hrvatsku gimnaziju, dok je nije e. kr. vlada ustrojila; a Vi sad ustrajate talijansku realnu gimnaziju, kad hoće e. k. vlada učiniti, što je pošteno i pravdo. Pak da bi to svojimi novei htjeli učiniti! Al Vi hoćete to sa novei pokrajine, njezinih porezovnika, kojih većina su Hrvati i Slovenci. Gdje vam je duša? Prtiti godimice na siromašno pučanstvo Istro kakvih najmanje 14.000 forinti za samoga ravnatelja i profesore, bez zgrade, bez učila, što bi sve još više stajalo. I sad te troškove na pokrajinu prtiti, kad hoće, da jih država na se uzme. I to bez prilove sabora! To je drzovitost i prema e. kr. vladi, i prema pučanstvu. To je razsipnost, kojoj nema para, i kojoj bi skrajnje vrijeme, da se na put stane.

Pogled po svijetu.

V. TRSTU, 4. Janara 1899.

Carevinsko vieće imalo bi se sastati po nekih vještih dne 12. a po drugih dne 15. t. mj. Na ovom mjestu valja nam zabilježiti dvie vrlo važne izjave, načinjene prošlih božićnih blagdana od dvojice članova od većine carevinskoga vieća. Predsjednik carevinskoga vieća, upitan od jednoga njemačkoga novinara o parlamentarnom položaju u Austriji, izjavio je, da shvaća i razumije borbu stranaka manjine za gospodstvo, a po tom i nastojanje, da dodju u većinu i pojnoj do vlasti. No on neshvaća njihove taktike, da dodju do parlamentarnoga gospodstva obstrukcijom, jer se bez svake dvojice time može polučiti samo absolutizam. Njemački obstrukcionisti kopuju u Austriji grob parlamentarizmu.

Zast. Pacak, podpredsjednik mladočeskega kluba na carevinskom vieću kazao je o kraljevom reskriptu na česki sabor, da se radi sastava tog reskripta nesmije razbiti sadašnje većine carevinskoga vieća, jer da bi se time poslužilo jedino njemački obstrukcionizam. Većina carevinskoga vieća mora ostati složna na okupu, te na vladu uplivati u smislu zemaljskih autonomija i jezikovne ravnopravnosti.

Prigodom nove godine izmjenjene su čestitke izmedju vladara i vladajućih stranaka u pojedinih prijestolnicah Europe. Svuda se naglašavala želja za uzdržanjem mira i dobrih odnošaja sa susjedima.

Nekoji zemaljski sabori ove polemonarhije svršili su jurve svoje kratko djelovanje. Tršćanski sabor imao je samo dvie sjednice:

Prvu dne 28. decembra a drugu dne 3. t. mj. U prvij bijahu silom otjerani zastupnici slovenske okolice grada Trsta. Oni su taj nečuyeni postupak saborke većine i gradjanstva u galeriji prihćili brzojavno ministru predsjedniku. U jućerašnjoj sjednici bijaše opet burno, vladala je opet galerija. Tuj se je vikalo, ulilo i pjevalo tako, da se neusudujemo onih veleizdajničkih uzklika i pjesama niti spomenuti.

U gorićkom saboru neće doći do triezna i ozbiljna djelovanja, jer toga neće talijanski zastupnici. Saborski predsjednik i zemaljski kapetan grof Coronini dao je ostavku, jer je na njega pritiskala talijanska stranka, da nezadovolji opravdanim zahtjevom Slovenca.

Hrvatski sabor sastati će se još ovoga mjeseca, da razpravi redovito proračun za tekuću godinu. Bivši član stranke prava dr. David Starčević ostavio ja svoju stranku, te pristupio takozvanoj čistoj strani prava.

Iz Cetinja doniele su bečke novine glas, da je odlučila crnogoska vlada pozvati natrag sa otoka Krete onē crnogorske vojnike, koji su bili pristupili k zboru međunarodnog oružničtva. Odatle se je zaključivalo, da je knez Nikola nezadovoljan sa imenovanjem kraljevića Gjorja za povjerenika na Kreti.

Iz Srbije dolazi viest, da se drže sveudilj vojničke konferencije i to radi uzrujanosti, koja vlada u čitavoj Srbiji zbog samovolje i nasilja sadašnje vlade. U mnogih krajevih kraljevine, da se pojavljuju očitii znaci revolucije proti samoj dinastiji.

Ruske novine pišu mnogo o političkom stanju u Austro-Ugarskoj. Te novine zagovaraju očitii preustrojstvo monarhije na temelju federalizma, jer da parlamenti u Beču i u Pešti nemogu biti vjerni tumači celoga stanovništva Austro-Ugarske.

Dopisi.

Vele Selo (Lošinj) dne 28. decem. 1898. Tko čita samo dopise iz ovog grada u talijanskim novinama pokrajine, bez dvojbe će misliti, da smo ovdje u potpunju huni. Ja medjuo mogu vas osjgurati i pozivljem se na svo dobro misleće neprištano, da od godina nije vladalo toliko mira i reda u mjestu, kako sada. Koji bi htjeli bunu, to su oni gospodice, vrućeg naitanja, vodjeni od onog itog »del bastone creator«. Izmedju ovih je čozot, budući advokat, djak »Slobodne Univerzije u Ferrari«, koji vam je jur dobro poznat radi njegove smjelosti, rad koje je i bio tamnicom kriminalno kažnjen. Ojčeran iz koparske gimnazije radi revolucijonaihih spletaka, pohalio tršćansku gimnaziju bez uspjeha. A što je bilo od njegove posljednje službe pratikanta u Trstii, ne znam? ...

Izmedju ovih je nemirnjaka i Ireneo, koji bi prictio, da će se objesiti, kad mu njegova jadna majka nebi poslala novaca; onaj, koji se je u otvorenom dopisnicu činio, da je u rodu odličnih osoba, da poistine svoje svrhe, ali mu je pouka bila kramna. Onaj, koji očekuje 30.000 for., da učini »del bene alla patria«. Drug im je takodjer onaj Antonio, koji se je dogovorio s drugim osobam, sredstvom dopisnicah, zabavljao podrugivajuć se Aleksandrovu oten, vjernom na drugu. Ili se možda ne sjeća »il nato d' un Cane«, glusovite kužne bolesti od nazida 3 godine i od njegovih grčovitih (convulsivi) bolesti za iste namjere kao gorisjomenuti nu drug I...? Ovi, koji su naučeni klevetanju i zadirkivanju, misle okrenuti glavu našemu pulku, zdrave i mirne čudi, onom pulku, koji nije ni iz daleka onakovog značaja. U poslu starog mjestnog čitalničkog društva, pod imenom »Casino Concordia«, neulazi podnipošto strančarenje. Oni, koji se ustogose biti družinari lani i ove godine, hoće, da budu dosljedni svojim načelom. Družinari se moraju spominjati događaja u prošloj godini, a to je dosta. Nismo mi, koji tražimo propust vašeg kabineta, to ste vi sami, koji to želite. U prvii, što hoćete, da bacite pod noge pravila (statute) učinjena sa zdravim razumom, od naših dobrih i valjanih starih, (ali dakako za ono, što vi sadla hoćete, ta pravila niesu zgodna.) Onda, što hoćete, da promjenite spomenuto društvo u politički kabinet; a treće, za malu dosljednost većine družinara. Dosta je zadnji čin o izboru novog upravitelja društva u osobi onoga, proti komu ste pisali u br.: 39., 40. i 41. god. VII. pok. »Giovane Peusero«. Što ste zar i to zaboravili, čući sa yehi stjena? Poličito što se jednom izbljavali. Ali što ćete, neki ljudi u našem mjestu znadu ploviti u dvojakim volama. Primjera ima mnogo, gledajte: Su. Bu. Ba. Cr. Se. itd... Medjuo svako bi naše pčeanje, u poslu, bilo opravdano, pošto hranimo načela, kako činite i vi, s razlikom, da mi to činimo pošteno i polagan, jer smo sjegurni uz božju pomoć sigurni u luku, a vi sa vašim lažima i klevetama ubijate sami sebe, prije vremena. Neka vam je na dokaz Pazinska gimnazija, pa i naša podružnica sv. Cirila i Me-

tođa, koju neka Bog uspori! Ostala ćete malo kasnije oćutiti.

Naša se stranka nije nit pačala u izbor novog učitelja glazbe, ali smo dakako želili, da bude izabran koji domorodac, zdrava razuma, a nesmutljiv, te mislimo, da će i sadanji odabranik znati brzo oćeći naše simpatije i da će se ponasati prama nama, ne sjegurao kao predjašnji gospodin Ruzzier, koji je i na odlasku odavlen pustio mnogo malo zahvalnih uspomena. Dosta je znati to, da na 2. decembra nehtjede udariti u orgulje na za cieleh 10 forinta. Ako to nije hčio za vas učiniti, da je barem učinio za visoko poštovanje onog dana jubilarne svetkovine Njeg. Veličanstva našeg cara i kralja. Što odgovara na ovo došničar ovog predmeta! Ali su ti takovi Talijani Istrije: govori s njima, lojalni do neba, a u činu hrane samo svoj jezik i njiv...

Za spomenutu sam svetkovinu čitao po uglovima kuća objave obćine, s kojim se spominjuhu gradjanii, po nalogu starije vlasti, da je zabrnjena svaka butka i vika onog dana. Red je ovaj bio sasvim uzdržan od našeg puka, ali što ćeš vidjeti: dodje iz ranog Lošinja po prilici dvanaestak mladića, svi sa Margeritom na kabinici, pjevajuć obćajne izazivne pjesme. Kad su od obćinakah redara bili pozvani ponasati se dostojnije, odgovorili im sa ružnim pridjevima. Prije nego oćiđose, i ako su bili omenuti u prisutnosti naših starošina, odličnih osoba i množna puka, bezobrazno zapjevahu opet izazivne pjesme, koje zgađise prisutne. Ako se nije dogodilo izgređa, ima se upisati poštovanju onog dana sa strano naših pučana. Je li presvjetoj g. kapetan Zuccoh doznao za ovo izazivanje? Za ovakovo izazivanje, što mi kratimo antidinastičkim? Stalan sam, da jest, ali će se medjuto, kao obćina i preko ovoga razasatit koprena. Bili se tako postupalo, da se je to dogodilo od naših zgorinaca? Rovinj im nebi bio za dosta! Ali što ćete, dragi čitaoi, prvi su »I figli dell' Italia italiana«, a drugi pravii i odlični podanićii svetle kruno, koji su na potoke za nju lievali krv. Tko zna čitai, nek proučii povjest tridesetogodišnjeg rata. Onako se je onda živilo i cienilo Hrvate, a sada možemo kazati: »costi si vive in Istria«.

Tebe pak težaku i mornaru iz Lošinja i vas Hrvatice s gornjeg kraja svjetujemo i molimo, da više ne idete trošiti ni novčića u butigah poznatih kaporijona ni za partidu, ni taane, nit paštu, nit obrićite se, nit merlica, nit kurdelice, nit ilakove robe. A znate li zašto? Jer, poslie što ste ih našili vašim novcem, što ste ga krvavim trudom dobili, još se s vama poruguju, a novee šalju u blaženiu Italiju, za »Legu« i za poparidlen u Ferrari. Držim, da ćete me poslušati!

Pravo bi stoga bilo, da se jednom i mi okupimo, da ustanovimo naše društvo, te da bezobraznim protivnikom pokažemo, kako valja štovati zemlju i ljude, koji ih hrane.

Jurina i Franina.

Fr. V Kaštelu, da imaju onoga novega mesaru ali bekara, ki ima jako finu glavu.
Jur. Ču svoju alo od vola?
Fr. Ma po pravici nebi ti znal povidat je li volorja ali krvjav.
Fr. Si čul koliko šarenjaki su va Pazine prekrstili domaće krnjeli?
Jur. Lahko njim lačne i žejne krstit. Počle ča su jih našerni i nlokati, se više nezna ni ki je krnjel ni ki je šarenjak.
Fr. A ta brato ni mnogo ča zibirat ni mej jenini ni drugeni.

Različite viesti.

Ovim pozivljemo sve naše čitaoce, da nam na vrijeme pošalju predplatu za tekuću godinu. Ono pako, koji nam duguju predplatu za prošlu godinu, ili čak za više godina, i one kojim poslamo račune za razne oglase, molimo, da već jednom učine svoju dužnost, jer će nas inače prisiliti, da im list obustavimo i da sudbeno prećinjamu postupaćmo.

Odjedinićki izpit polćio je utok pred ovdaišnjim prizivnim sudom vrlo dobrim uspjehom naš dišni zemljak veleuč g. dr. Ivo Zucco - Medulina, prislušnik na o. k. zemaljskom sudu. Čestitamo srdačno veleuvidnomu rođoljubii i milomu prijatelju na krasom uspjehu!

U novoj tiskari. Današnji broj našega lista tiskan je u novoj tiskari konsorsorja »Edinosti«, gdje će se od sada napried tiskati.

Kako je razvidno iz mogova lista, on je ugledaniji, jer su sva slova nova i papir bolji, čim smo davnoji želii naših čitatelja zadovoljiti. Na ovom mjestu upozorujemo sve one, koji su našega urednika do sada tražili u »Dolenćevij tiskari, ili koji su za urednićtvo tamo slali pisma i druge pošiljke, da to čine od sada u novoj tiskari konsorsorja »Edinosti«, Via Carintia broj 12.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sabro je čestiti Hrvat g. Ilianić u gostioni kod »Kralja« u Jaski for. 405.

Radl seobe u novu tiskaru konsorsorja »Edinosti«, gdje će se od sada naš list tiskati, i odalće će se razšiljati, moguće je, da će nastati u razšiljanju kakva nezmatna pometnja, te molimo radi toga one naše predplatnike, koji nebi slučajno dobili današnjeg broja, da nam to odmah otvorena pismom »Reklamacijom« javiti izvole.

Ujedno molimo sve one, koji žele kakovu promjenu u njihovom naslovu, da nam to čim prije dojavu, jer ćemo do mala tiskati nove naslove.

U Pazinu hrvatska i talijanska gimnazija! Zar ne, da je Pazin tom obilnoću sretan? Pomislite si, prije dvie godine je pokrajinski odbor odlučno se protivio tomu, da se željeznica Trst-Poreč dohiti i u Pazin; htjelo se razdieliti obćinu, čime bi se znatno oćetilo grad Pazin; uzkraćuje se ustanovljenje hrvatske pučke škole u pazinskom Polju, — a sada na jednom taj isti pokrajinski odbor hoće, da ustroji i uzdržii gimnaziju u Pazinu — nu naravski talijansku.

Srećom toga mu nitko ne vjeruje, niti sami protivnici hrvatske gimnazije, jer znadu svi i protivnici i prijatelji, da to nije, udamo se, nego bezuspješan pokušaj, da bude osujećena hrvatska gimnazija.

Prosvjed i priznanice za hrvatsku gimnaziju u Pazinu vraća e. kr. ministarstvo bez razlike ni neupisav njih u zapisnik, odnosnim oćasijateljcem.

Za gimnaziju u Pazinu. Dne 30. decembra 1898. pozvao je predsjednik upravnog vieća u Pazinu članove istog na izvanrednu sjednicu za dan 31. decembra 1898. uz dnevni rad: »Priobće nje po odaslaniku zemaljskog odbora i eventualni zaključak«.

Nitko nije znao kazati, koji će biti predmet tog priobćenja i odnosnog zaključaka. To je uzbudilo opravdanu sumnju, da je zasnovano neko novo rovaranje proti osuđu hrvatske gimnazije u Pazinu.

Dne 31. dec. 1898. za rana jutra esbralo se pred obćinskim glavarstvom do 500 gradjana i poljana pazinskih, te sa tim zapremili triem i dio dvorane opredieljene za sjednicu, da čuju, što se ima zaključiti.

Sjednica je bila odložena navadno s razloga, što je istog jutra umro otac predsjednika upravnog vieća.

čisti nipo prav vanj u T naće gdje prot Trš se v sret koja mrlz n: ja Trst talij nado bud rici. i po koji radi prv Gor stupa da s i tal da mjes Nem skih Volc čine cemb polje da švav škodi i izra nistra odnos rom on star j dobiv su mi stvo dne i uprav sama vreme Opati 3 krcma oblast dvih i Treća se dak Po ko daje, diui p rietiiti na zna Z Trstu. da prior 14. jer zabava bavaj. čer. G to prij O lijaoski iao osal zemaljsk gospodo prij koji ljanjski u od n kako će linij z našleke listu. Prof Co sada izp zemaljs g. Co ladi ili U inah. lanko po od nas ati škol zove a nos z iako pol čeka pol timor N antari- ventorio importu I. se

učitelja pripada zemaljskomu škol. viedu, nipošto zemaljsk. odboru, koji neima drugog prava, nego predložiti molitelje za imenovanje zem. škol. viedu.

Sastanak talijanskih načelnika iz Istre u Trstu. Za dne 15. t. mj. pozvani su načelnici talijanskih občina iz Istre u Trst, gdje će još jednom «složno» prosvjedovati protiv ustrojenja hrvatske gimnazije u Pazinu. Tršćanski židovi i lažliberali pripravljaju se već sada za doček mile braće iz «nesretne» Istre, da svi složno udare proti vladi, koja ih tako «nemilosrdno» šiba, i proti mrzkim Slavencima, koji bijahu i jesu Benjamini svih dosadašnjih vlada Beča i Trsta!

Mi očekujemo mirne duše prosvjed talijanske gospode iz Istre i Trsta, jer se nadamo, da će ostaviti ono vrijeme, koje budu i naši.

Karlo Martinolich pred porotom u Gorici. Urednik zloglasnog puljskog «Osloda» i poznati vodja talijanske stranke u Puli, koji sjedi već dugo u tamnici u Rovinju radi prevare i pronovjeranja, doći će kod prvog budućeg zasjedanja pred porotu u Gorici. Kako je poznato zahtijevao je zastupnik oštećene po Martinolich stranke, da se ovoga stavi pred koju drugu porotu i tako je kasnijom sudu u Beču odlučio, da Martinolich sudu porota u Gorici, najstoj on u Rovinju, kako je to on želio.

Potrošarina u Voloskom kotaru. Nemislamo, bar za danas, govoriti o lažjskih dogodjajih obzirom na potrošarinu u Voloskom kotaru. Spominjemo samo jednu činjenicu. Negdje polovicom prošloga decembra bila je u Beču deputacija neklih potvrđenih potrošarina iz Opatije. Dođav da će država uzeti u svoju upravu državnu potrošarinu, i predviđajući, da će to škoditi prometu osobito u Opatiji, sastavili i izručili su predstavku na gospodina ministra financija, moleći ga, da dozvoli, da se ošnosni obrtnici mogu bar nagoditi sa erom za potrošarinu, ako već hoće erar, da on sam s njom upravlja. Gospodin ministar je obećao, da će stvar razviditi. Nekoć od njega nekakva glasna, brzojavila su mu zadnjih dana decembra. Ministarstvo njima je na to brzojavno odgovorilo dne 1. jenera. U tom odgovoru se kaže:

1. da država nemože odustati od svoje uprave potrošarinom, da ju hoće daleko sama zadržati, — ne zna se za koliko vremena;
2. da će se narediti shodna, da provedba toga ne bude na štetu ljeticu Opatiji;
3. da je dozvoljeno, da se pojedini krcmari nagode sa državnim financijskim oblastima za potrošarinu vina. Druga ovih dvih točaka proteže se glavno na Opatiju. Treća se tiče krcmaru cielega kotara. Oni se dakle mogu nagoditi za potrošarinu vina. Po kotaru i tako većina samo vino prodaje, tako da se mogu nagoditi za taj jedini predmet što ga prodaju, i da se mogu rješiti odnosnih neprilika. Dajemo njim to na znanje.

Zabave u «Slovanskoj Čitalnici» u Trstu. Odbor naše čitaonice javlja nam, da priredjuje ovoga mesopusta u vlastitih prostorijah sljedeće zabave: U subotu dne 14. jenera t. g. šaljiva tombola i plesna zabava. U subotu dne 28. jenera plesna zabava. U subotu dne 11. febr. plesna zabava. Svaki put početak u 9. sati na večer. Gg. članovi mogu upeljati goste ako to prijave odboru tri dana prije zabave.

Odstup Frana grofa Coroini-a. Talijanski listovi iz Gorice javljaju, da je dao ostavku kao zemaljski zastupnik i zemaljski kapetan za Goricku-Gradišku gospode grof Fran Coroini. Na taj korak reć bi, da su ga prisilili talijanski zastupnici na gorickom saboru, koji su od njega zahtijevali, da im jasno kaže, kako će se u saboru ponašati napram vladinoj zakonskoj osnovi o ustrojenju zemaljske šolske zaklade za Goricku-Gradišku. Mjesto ja sna odgovora dao je gosp. grof Coroini svoju ostavku i tako ostaje sada izpraznjeno njegovo mjesto zastupnika zemaljskoga kapetana. Neznamo, da li je g. Coroini svojom ostavkom zadovoljio ljudi ili talijanskom zastupnikom.

Ujerenje škole take u Nerezinih. Molimo vas gospod uredniče samo malo prostora u vašem cijenjenom listu, da nam su se već ovih dana počele utjerivati školske take, te je Frana — tako zove občinski pandur — tražio na vrat nos selom dielećim roditeljima, kojima lica pohadjaju školu pozivnice, koje su tako glasile: «Ordine di pagamento. Al signor N. N. — Viene invitato di prestare in quest' Ufficio Podestarie nel «centorio termine di giorni 8 per pagare l'importo di flor. (koliko ima koji djeco) ... dovuto a titolo tassa scolastica I. semestre del 97—98 (ili dotično)» — 99. — avvertendo che in caso diverso

si procederà coi passi di legge». Za ovim je sledio podpis načelnikova.

Liepo li ti stvar, nemamo šimo da palentu zasmoćimo, a ono od nas traže, da im bilo s boka bilo s oka damo novca. Sit gladun ve vjeruje, pa tako ni naša gospoda ne mare imademo ili ne novca, oni samo zapovjeduju: da j! — pa mirna Bosna, a ti jadni čovjeko misli i skribi, odklako da ih smogneš. Puk se počeo nećati i uzrujavati na to, to bi veći da nećo to utjerivanje taksa tako gladko proći. A da ga umire, čujte kako se jadno dosjetio — Bog im grehe prosti. — Stali oni selom prostom i neukome seljaku govori, da su to učiniti naši hrvatski zastupnici. Ali Bog i Blažena gospa hoće, da puk dobro znade, da to nije tako, pa im ne vjeruje. Nisu ne, naši hrvatski zastupnici ni za vlas tomo dopriecili, nego je — ako se ne varamo — taj predlog poduprgo glasoviti Bartoli, za koga su i naši Nerezinski poprdili dosta petrolja pogorjoli, kad je ono bio u Nerezinih, a sutra na večer muozi nisu imali što da metnu u vještiklju, dočim su se naši hrvatski zastupnici tomo svimi silama protivili. A znate li Nerezinski poprdili zašto vam to čine?! Čine vam za to, jer misle, da kad budete morali plaćati takse, ne ćete rado platiti školu, a kad ne budete imali škole, ostati ćete sliopi pri zdravim očima, pa će vas onda lakše i bolje vući za nos, nego li vas sada vuku. Za to vam lipo preporučimo, da i nadalje za njih glasujete, kad vam znadu tako liepih i korisnih stvari u saboru stvarati. A kad Bartoli dođe drugi put u Nerezine, gledajte, da mu još ljopsu razsvjetu priredite, da bi se gantio, pa vam u budućem zasjedanju preporučio još kakav predlog sličan onomu, kad i onako ne plaćamo nego 75% adicionala. Pooolezzz!

Imademo vam još i to javiti, da će se graditi nova školska zgrada za hrvatsku školu, ali ne na ovom mjestu, gdje su bili nakanili, jer da im je došlo od pokr. škol. vieda, da ona kuća nije niti najmanje prikladna za školu, a ako hoće, da u tu grade t. j. iz te kuće učina kuću školsku, to treba, da svu kuću do temelja bace dolje, pa iznova grade takvu kuću, koja bi odgovarala školskim prepiisima. Bijahu naime nakanili kupiti nekakvu staru kućicu za 1.500 for. i da će iz to učiniti onako «ala bona di Dio» novi margar za hrvatsku školu. Nu rek bi, da su tu kuću sada ostavili, to prihvatili novu ideju, naime, da grade na drugom mjestu iz temelja novu zgradu, te dočusmo, da su u tu svrhu posudili, dotično junta jih je uoblastila, da posude dvie tisuće forinta, a 1.300 for. imademo, to ćemo dakle sad imati 3-300 for. dugu. Pa da ne napredujemo? Kaspetona i kako! Neki govore, da će graditi u blizini sv. Marije Mundelene. Nek čine što hoće, mi im se R a p o b a n i ne ćemo u to ni najmanje priti, ali samo bi preporučili, da bude kuća pristojna i na pristojnom mjestu, jer i hrvatska djeca ovih roditelja, koji imadu nekakvo pravo i kojih štiti zakon, pa ne bude li im pravica krucna, lenko to mora da bude, to će se i oni, mislimo, znati kam da uteku. I još nešto. Zar ne bi bilo bolje i pametnije, da se današnja školska zgrada podigne još na jedan kat, te bi tako bilo mjestu za jednu i za drugu školu. Na taj bi se način i manje novca potrošilo, a nas rješilo novih nameta. No, o tome drugi put.

U zadnjem našem dopisu javismo vam, da su Puntari, koji ovdje rade novu luku, podastri tužbu proti onim, koji su ib na 2. agusta zlostavljali. E na žalost dosad ni rieči o tome. Iz početka bijahu samo uzvikali malko prašinu, pa mukom umuće. Za to bi se usudili upitati onoga — u Lošinj — čija je dužnost, da pamine ravn, vodi i iztražuje: hoće li, neće li to pitanje dovesti na čista, jer ne bude li to nasikoro on izveo, prosiediti ćemo napried.

Hrvatska Čitaonica u Milotićevu. obdržavati će u nedelju dne 8. t. mj. svoju godišnju skupstinu, sa sljedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Iyješće tajnika. 3. Iyješće blagajnika. 4. Biranje novog odbora. 5. Eventualni predlozi; na koju Vas najljudnije pozivlje: Odbor.

Iz Kašćerge pišu nam konceom prosinca 1898. Nemila smrt ostavlja sve veću prazninu u redovih naše narodne strauke: tomo kosi, gdje najmanje odelivamo; tamotimlje, gdje nam najviše treba da štodi. Tako nam pokosi dne 20. ovoga mjeseca Bartula Mogorovića pok. Mihovila rođena u Grdoselu, stanujućeg u Kašćerzi. Pokojnik bio je brat veleć. župnika Mateta Mogorovića i bivšega načelnika i župana Antuna Mogorovića u Grdo-

selu. Akoprem sasvim na težačku odgojen naš Bartul dobro je znao što treba značajnomu mužu; ako i neuk i pripusti se, ljak razumio je dosta dobro našu narodnostnu borbu u našoj domovini. Za njega je bilo pravo veselje u vrijeme izbora čiti dobri i sretan glas za hrvatsku stranku; baš je uživao kada je slušao članki viedi iz dieće «Naše Sloge». Za doba izbora nagovurao bi neuke seljake: «neđajte se podkupiti; ja se nebih prodao za miljar forinta; ljubit moramo svoju krv; mi smo Hrvati, složno moramo djelati, ako hoćemo, da nešto postignemo, da bude za našu djecu bolje». Kada se radilo o «Hrvatskomu Damu u Pazinu» predao je pristao i dne pomoć; «posuilinici» u istom gradu bio je na ruku uloživ novce svoga sina Aleksandra. Sve veselo viedi iz mile domovine bile su melem za njegovo hrvatsko sree. U krugu obitelji bio je vrlo dobar ali strog u pogledu jezika; ista nevjesta Talijanka govori samo hrvatski i djecu tako uzgaja. Njegove herke udato su sa dobrih roditeljima naše stranke: Mariju sa Ivanom Šuran, občinskim savjetnikom u Bermu, a Ivana sa mladim žarčin rođuljom Petrom Sironić iz Trviža, koji s nama oplakuju preranu smrt dragoga Bartula. Bartule! lahka ti bila ova hrvatska gruda, koju si ti žarko ljubio! Nezaboravi one tamo, koju si ovdje ljubio: hrvatske Istre svojie!

Iz Višnjana, pod komno dec. 1898. Dne 1. dec. o poduc zalepršale zastave i sagovi na občinskom domu a u večer zapaljeni vatrometri sa istoga naviestie, da naš obljubljeni vladar svetkuje pedeset godišnjicu vladanja sa svojim vjornim narodima. Rani i težki gubitak za predobrom caricem i kraljicem Jelisivom nije mogao dozvoliti, da se prirede izvanredno svečanosti. Svakomu si mogno pričitati na lien notajenu tugu, te je puk još žurnije hrlio u sveti hram, da sa pomoli za svoga premlolistivog cesara i kralja i za pokoj neprežaljene vladarice, te je bila milota gledati kako je orkva propuna narodu, na želu kojega stajase vriedni glavar Anton R a d o š za občinskim zastupstvom. Premda nerado, ipak se nemože premućati ponašanje neklih ljudi, koji u ovoj prigodi traziše razdor. U mjestu postoji privatno muzikalno društvo, koje je bilo na vrijeme obavješteno o svečanosti a zatim zamoljeno od načelnika, da bi svi u ovoj prigodi posli k svetoj misi; no strančarska mržnja radničkog društva odicila je puk i dala desetak forinta glazbi, da ga predvođi, te je glazba zabornavila, da joj občina pušta na razpolaganje vas pod stare občinske kuće. Ne treba tumačiti niti ćemo im opaziti drugo, ali je vriedno bilo, da se konstatuje ova stvar. U večer je bila sveobća razsvjeta, to su se sva seli natjecali kako da i vaujskim znakom pokažu svoje čuđenje i odanost svomu vladaru, u čemu se je isticalo najviše selo Radoši. Pred občinskim domom i su zvonika puštali su se svakojaki vatrometi, te je tu svečanost dovršila dostojanstveno i svako je sree jaše kucalo za svojim premlolistivim carem i kraljem Francom Josipom I. — «Paraboschetto» taj talijanski buljooki gigeri ili harlekin u Višnjanu nije se još umirio te hoće, da sije smutnju i razdor i da ozloglašuje pošenu čeljad, koja očee da misli kako bi htjela njegovav glavica, pa je ovaj put našao i drugu braću, pa se svi uljavili za ruku: i fratri bez manilje i pošarski postiljoni, da pokažu svoju veliku mudrost, da luži i kleveću, jer istina nemože biti njima nego na sramotu. Istina je, da su talijani upropastili občinu; istina je, da ju gledaju još više upropastiti; istina je, da mnogi od njih duguju občini na stotino forinta, za koje se nebi bilo ni doznelo, da je občina u njihovim rukama, radi čega htjeli bi biti umuri i sakriti tu sramotu. Istina je na isti način, kad bi bili platili te dugove, da ni zidari, ni marangini pa ni zemaljski fond u Poreču nebi bili za pravdali občinu, jer bi se bilo s tim novcem sve platilo. Ipak je občina platila i zidare i kreditni fond, što oni nisu znali, a što su oni morali izplatiti još prije nego što su ostavili občinu u onakovom razulu. To su istine, koje «Paraboschetto» o «fr Galdino» i postiljoni neće da priznaju, pa ne sams, da taje te istine, nego još izvrću stvari, pa svoju sramotu baceju na druge. Tako je grobište zapušteno, da nemože biti gore i nisu bili nikad vriedni, da ga i malo očiste pa viču na novu upravu, što je onakovo. A znate li šta govore ti ljudi kad ih se pita, da plute mjesto, koje su uzeli? Jedan govori, da nije njegovo a drugi, koji je još bio i glavar neko vrijeme, hoće, da ga občina iztavola prije, nego li će platiti. I ova čeljad znade vikati, da grubie nije u redu! To su patriote, zar ne? A imade njih dosta, koji posjeduju občinske zemlje više godina, te su i in-

ta volani, ali niti su platili kapitala, niti intoreca, pak još imaju srea vikati na občinu! Te istine «Paraboschetto e compagnia bella» neće da priznaju, jer im nestoji dobro, ali, kad nas vuku za jezik, onda moramo i imademo pravo, da progovorimo i mi, pak ćemo na zadnju viediti tko će debliji kraj odnesti. Bolje im je bilo mudro mućati, nego ludu govoriti. Mi ih nismo izavljali, ali moramo izaieti dokaze na obranu. Svrbi ih što je u občini tajnik, koji nehanje za njihovo blejanje, žviždanje i klevetanje. Ne ide ne on slušati izpod prozora h krme kako se unutra aristokracija psuje iz pol noći, pak jadni krcmari plaju rudi njih multe. Njemu je majka drugi odgoj dala, a ne onaj, kakov je primio učeni «Paraboschetto»: klevetati i denuncirati. Neboji se on njih potvdi denuncija, jer mu je čelo čisto, a tako isto i načelnik i župnik. Znamo, da sa im ovi ljudi trn u peti, nego dosta je znati onoj galantnoj i finoj aristokraciji «che sono passati i tempi quando Margarita ... pardon ... Berta filava.» Ovdje bi bilo dobro, da nas još koji drugi razumije i da se ne pača u ono, što ga ne ide, jer bi mu mogli nešto pripisati, što bi mu bilo značajno. Opetujemo, da nas ne vuku za jezik, jer bi mogli braniti se izaieti i koju gorku istinu, a onda onaj drogar nebi mogno imati potrebito ulje i salamar, jer bi ga trebali više nego što će ga donesti. I Mianić i Dellotto pa i pop Cadore pjeviali su preko tih mise sv. Evagelije u našem jeziku, i onom bu, što naš prosti puk razumije, pa netreba sada praviti smutnje i sijati razkol u misli božjoj. Netreba da «Paraboschetto» misli toliko za druge i da se pača u tudje poslove. Bilo bi mnogo bolje kad bi se brinuo za sebe iz puštao u miru one, koji ga niti nevide kad uz njega prolaze. Znamo kad se on sastane sa onom finom kompanijom, da od njihovog znanja i mudrosti potaunji i sunee... kad je za oblaicima. Ne boji se nđ postena i mirna čeljad ni prijetnja ni žviždanja. Razbojnik može po biclom danu i u crkvi trgauti nož bez da čeka noc. Tu i naša nezaboravna i dobra cesarica Jelisava bila je ubijena usred bicla dana, ali razbojnik talijan nije ništa dobio do prokletstva cieleg sveta.

Istina.

Iz Plena pišu nam dne 2. t. mj.: Dozvolite nam, veleučeni gospodine uredniče, da se javno, putem dieće «Naše Sloge» pritužimo na postupak slavnog e. kr. ravnateljstva posta i brozjava za Primorje. Naš velevecidni g. župan podastro je dne 5. augusta 1898. u ime hrvatskog pučanstva naše obćine molbu na gore spomenutu e. kr. oblast, kojom je molio, da bi poštanski pečat nosio uz talijansko također hrvatsko ime mjestu, posto je občina preko 90% hrvatska. Gospodin župan bio je uvjeren, da će njegova molba biti uslišana i to u kratkom vremenu, jer ne pitaje drugo nego ono, što nam ide po zakonu i pravici i što bi moralo već od davna biti. Ali se je ljuto prevario, jer nije niti danas još molba njegova uražena, tako da je njegov glas ostao glas vapijućega u pustini. Naše stranke prisiljene su stati na svakom listu talijansko ime mjestu a zaporku, jer bi se inače dogodilo, kako se zaista vrlo često dogodja, da listovi ili neolspaju za vrijeme na adresu, ili da ih u obće niti ne dobijemo. Dokle će slavno e. kr. ravn. posta i brozjava krititi pravien i nama po postojedih zakonih?

Hrvatska Sloge dnevnik. Naša mlada drugarica «Hrvatska Sloge» izlazeća od neclvna na Sušaku — kraj Rieke, javlja u zadnjem svojem broju, da će izlaziti početkom 1899. kao dnevnik uz sljedeću doista nisku predplatu cieuu. Stojati će namo za cieuu godinu for. 8. za pol god. for. 4. za četvrt god. for. 2. Sretnijuj drugarici želimo što bolji uspjeh.

Iz Lovrana. Se spamećujete, kada su ono bili zadnji balotacioni, ča su vam sve govorili Talijani proti nam, domaćem, ki hrvatski govorimo? Ma ni pas ne bi na misle onega pojil, ča su ti prazi onputa sve proti nam zamislili bili. — Govorili su vam, i da ne držite s nami, zač da ćemo vas mi prodat pod Hrvatsku, i da mi smo plaćeni, i da mi smo ovo, i da mi smo ono, i ča ja znam koliko su vam još tega proti nam nabubizali bili. A ča sam vam pak ja govorit? Sto puti sam vam rekai: Ljudi božji, mislite malo i vi svojim glavum, ne polušajte vavek one nemarije, ke vam predikaju naši Talijani. — Oni vas slepe, govoril sam vam ja, oni vas vnuju na dobru veri, oni vas peljaju na led. Mi Hrvati, govoril sam vam još, mi smo domaći krvi, domaći smo mi sini — domorodi pravi. Mi ljubimo našu domovinu, mi ljubimo naš lepji zajik, našu veru, naše starinske učance, — mi ljubimo našega presvetloga cesara i našu presvetlu

la i pravitel.
ila, pipa itd.
rstvo. Sve iz
kih tvornica.
realjke proti
nice i tudjih.
izradsja.
Zonta broj 5.
žinir.
e novih tvor-
sta itd. Moja
ou tih radnja.

Kemične analize odličnih strukovnjaka.
koji su u

željeznom vinu

Ljekarničara Piccoli-a u Ljubljani uvijek potvrdili navedeno mnoštvo željeza, jesu najboljim dokazom; te pružaju najveće jamstvo za njegovo djelovanje.

Ovo vino je dobro za slabokrvne, nervozne, te za osobe usljed bolesti oslabljene, za bledu, mršavu i boljihavu djecu.

Cijena staklenki od 1/2 litra 1 for.

Naručbe se razširje kretom pošte; poštarinu plaćaju naručitelji.

GRESHAM

pravajuće društvo na životu Londonu

decembra 1897	Kruna 159.997,579.—
i interesa do 31. dec. 1897	„ 28.823,375.—
interesa od postanka društ. (1848),	343.860,067.—
7468 polica za glavnice od	„ 67.331,351.91

i u obće sve druge informacije šalju se badava, ko
dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem

o zastupstvo u Trstu

eatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.

se svuda dobri agenti i zastupnici.)

dine Ljekarniče!
mena naručio sam
pajačanih švedskih
i mojim znancem
da Vam se moram
najtoplije zahvaliti.
nauce još tri boce
pouzećen postati.
vibnja 1898.

Vrlo poštovani gospodine!

Moja žena ležala je tri mjesaca od trganja i kostoboli. Čim je počela upotriebjavati Vaše „mazilo proti kostoboli“ ustala je već za tri dana, pa danas hvala Bogu hoda. Zahvaljujući se Vama na tom izvanrednom mazilu, ostajem

U Strmcu kod Stubice 12. travnja 1898.

sluga pokoren

BARTOL LISIČKI.

Mazilo proti kostoboli (Fluid) je veoma dobar lijek proti trganju i kalanju u kostima, reumatizmu, bolima u križicah, proti prehladam, kod propuha i. t. d. Mazilo jača izmučene žile, te kriepi starce,

VID ZANIĆ.
švedske kap-
stno proti svim
popravljaju pro-
jačaju želudac.
jica izgube sve
ejeva, a dobije

očekivati ni u ovom pokušajnom zasjedanju mirna i triezna rada državnog zastupstva.

Doznajemo iz bečkih novina, da su imali prekjučer predsjednici svih opozicijonalnih klubova carevinskoga vieća sastanak, na kojem se je razpravljalo o zajedničkoj taktici, koje bi se imali držati svi Niemci opozicijonalci. Glavna svrha tomu sastanku bila je ta, da ustanove zajednički program svih opozicijonalnih stranaka.

Radikalniji članovi njemačko nacionalne stranke zahtjevali su, da se stranka postavi na strogo radikalno stanovište, te da se zabaci taktiku, kojom su se služili Niemci prije božićnih blagdana u carevinskom vieću. Ti radikalci zagroziše se svojim drugovom, da će izstupiti iz kluba, te sa sobom povući više istomišljenika, te svi zajedno stupiti u Šenererov klub. Sada je stalno, da je u tom klubu zavladała radikalnija struja, jer bijaše već zaključeno na sastanku predsjednika spomenutih klubova, da će njem. lib. i nacionalci ostaviti svoje dosadašnje saveznike i pridružiti se klubu Šenererovom. Ova tri njemačka kluba započeti će opet najodlučniju obstrukciju. Njihovi bivši saveznici - t. j. socijalisti, kršćanski socijalisti, liberalni veliki posjed i Mautnerov klub neće za sada sudjelovati kod obstrukcije, koju dapače nekoji od ovih odlučno odsudjuju. Ovi su naime mnienja, da se obstrukcijom nospješuje vladina težnja, koja da ide za tim, da se uzmogne poslužiti § 14. ustava. Provdajajuć obstrukciju, da će Niemci izgubiti malo po malo sav upliv u carevinskom vieću, gdje bi mogli slobodno braniti prava njemačkoga naroda.

Niemci liberalci i nacijonalci u društvu sa Šenerovci zaključiše, da će prepriečiti u parlamentu svako djelovanje istoga dok nebudu zajamčena tobož prava njemačkoga naroda, ili drugim riečima, dok se Niemcem neizruči nadvladu nad Slaveni.

Iz istih novina doznajemo, da će se talijanski zastupnici iz Trsta, Istre i Gorické približati obstrukcijonistom, i to radi postupanja ministra predsjednika, grofa Thuna, sa talijanskimi prosvjedi proti ustrojenju hrvatske gimnazije u Pazinu. Kako je poznato daje grof Thun vratiti sve prosvjede Talijana Primorja proti ustrojenju rečene gimnazije. To je ogorčalo naše Talijane, dotično njihove zastupnike, te hoće sada, da se ministru predsjedniku u parlamentu osvete. Ako je viest istinita, da će uz obstrukcijoniste samo talijanski zastup-

cesarica, ljubimo ih kako se ljubi oca i mater. To sam vam ja onputa govoriti pisival, a vi? Ja mislim, da ni bilo pogodi, ke niste na mo hitili i vapili ste na me, da ča ja to govorim, Hrvati da su izdajice, a oni Talijani ve Lovrane, oni da su samo pravi domorodci. Ja sam vas pustil, da vrisćete proti mame, pomislet sam, da su i r. z. Isusa Židovi pljuvali, ma za svem tem je najzada na njegovu prišlo. A i na moju je prišlo, zač se je brzo pokazalo ča su i kakovi su ti Talijani. Talijani su nam ubili cesaricu, našu dobru majčicu — oni su nas ranili, va sree i va dušu su nas ranili. Prokleti bili svi onakovi. A kako da im ni ai to bilo dosta, već su se po sveh našeh mesteh prusuli kako i pljeva i počeli su nam ziaat i ust i onu koriju kruha, ka nam je još ostala. A koliko su nam ti mrski Talijani stori i drugoga zla, i koliko te nam ga još stori to ču vam henj stumačit va drugih mojih pismeh. Za danas neka bude dosta i ovo.

ŠIKHE iz Života. Napisao Vladoje S. Jugović. Zagreb, tiskara braće Kralj. 1898. Posvećeno gosp. dr. Štepanu pl. Miletiću. Pod gornjim naslovom primili smo sa zahvalom vrlo uglednu knjižicu zabavnog sadržaja.

Prisposlano

Stan. c. kr. poreznom uredu u Voloskom.

Dok sam boravio u Opatiji t. j. do 1. svibnja 1897. podmirio sam sve svoje porezne dužnosti, što mogu uvijek s dotičnim namirama dokazati.

Odkod boravim ovdje tjera od mene porezni ured u Voloskom nekakov porez za skoro dvie godine u iznosu od for. 10 61 novč. i for. 25-42 ukupno dakle foriata 36-3 novč.

Pošto imadem dokaznice, da sam, dok sam boravio u Opatiji sav dužni porez potpun izplatio pitam ovim putem sl. e. kr. porezni ured u Voloskom:

1. kojim pravom i na temelju kojega zakona tjera od mene navedenu svotu?
2. čim će meni povratiti čast i ugled otet mi pljenitbom mojih predmeta?
3. postupa li taj sl. porezni ured i sa ostalimi porezovnicmi tako, ili sam jedino ja toli sveta?

Rieka, 1. jen. 1899.

Franjo Kružić,
mešetar.

* Za šlanku pod ovim naslovom neodgovara uredništvo. Op. ured.

Phönix-Pomade
Na izložbi za njegovanje zdravlja i bolestnika u Stuttgartu 1890 nagrađena odlikom, jest po mišljenju liečnika i priznata sa hiljadami zahvalnica.
Jedino postojeće u istinu pravo i neškodljivo sredstvo, da gospodjam i gospodi izraste podupna i bujna kosa i da zaprieči odmah opadapanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Janči se za uspjeh kano i za neštetnost. Lončić 80 novč., poštom ili pouzjetjem 90 novč.
K. Hoppe,
Beß l. Wipplergasse 1a.

Kod moje tvrdke
Schivitz & Comp. u Trstu
izade

strojeva svake vrsti i potreboća k istim. Sisaljku i štrcaljku svake vrsti. Cievih iz kovina, kaučuka i platna. Mjedenih i brončenih ventila, pipa itd. Orudja za obrt i gospodarstvo. Sve iz prvih domaćih te inozemskih tvornica. Novo posudje „Emeri“ i štrcaljke proti peronospori iz svoje radionice i tudjih. Jamči za dobrotu svih izradnja. Ciene nizke.

Veliko skladište u ulici Zonta broj 5.
M. Živic, inžinir.
Izradjujem takodjer nacerte novih tvornica, mlina, vodovoda, cesta itd. Moja tvrdka preuzimlje i izvedba tih radnja.

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica 10
trgovac sa pisarničkimi i školskimi predmeti te svakovrstne papirnate robe uz najniže konkurenčne ciene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe.

G. Piccoli,
dvorski dobavljač
Nj. Svetosti pape
Lava XIII.

Hekarničar „pri angela“
u Ljubljani, Dunajska cesta.

Željeznato vino.

Kemične analize odličnih strukovnjaka. koji su u

željezatom vinu
Hekarničar Piccoli-a u Ljubljani uvijek potvrdili navedeno mnoštvo željeza, jest najboljim dokazom, te pružaju najveće jamstvo za njegovo djelovanje.

Ovo vino je dobro za slabokrvne, naravno, te za osobe usljed bolesti oslabljene, za bledu, mršavu i boljihu djeću.

Cienu staklenici od 1/2 litra 1 for.
Naručbe se različe kretom pošte; poštarinu plaćaju zaruditeži.

Javna zahvala.

Prigodom teškoga udara, koji nas je zadesio smrću našega preljubljenog supruga, odnosno oca **Bartula Mogorovića**, zahvaljujemo se svesrdno svim, koji su nam u velikoj boli izrazili svoju sućut, te sprovedi tjelesne ostanke dragoga pokojnika do groba; napose velečasnoj gospodi svećenikom **Franu Bukovcu**, župniku u Trvižu, **Simonu Fručiću**, župniku u Grdoselu i domaćemu župniku **Josipu Gojtanu**; veleničnoj gospodi **dr. Dinku Trinajstiću**, narodnom zastupniku saborskom, te **dr. Šimi Kureliću**, občinskome načelniku u gradu Pazinu. Od nas raztuženih srdačna im hvala, a od dobroga Boga plaća!

KAŠĆERGA, dne 22. prosinca 1898.

Katarina udova Mogorović, razvilovana supruga. — Aleksandar, raztuženi sin sa suprugom Anom rođenom Ban. — Marija udata Šuran u Bernu; Ivana udata Sironić u Trvižu, žalostno kćerke sa zetovi.

Oglas natječaja.

Ovine se razpisuje natječaja za mjesto učitelja pjevanja i violina, a eventualno za dva učiteljska mjesta, naime za mjesto učitelja pjevanju napose i ono violina opet napose, u spljetskoj glazbenoj društvenoj školi. Godišnja plaća učitelja pjevanja i violina utamačena je sa kr. 2.220, dok ona učitelja violina utamačena je sa kr. 1.100, a ona učitelja pjevanja sa kr. 1.200 godišnje izplate na zaplatne mjesečne obroke.

Natjecatelji dužni su poznavati hrvatski jezik, ili barem koji drugi slavenski s obvezom, da nauče hrvatski. Tko bi želio ta mjesta, neka podnese molbenicu obiskrbijenu svjedočbama i dokazima o vještini do 20. Siječnja 1899.

Pojanije obavijesti mogu se zatražiti kod potpisane uprave.

Spljet, 20. prosinca 1898.
Uprava Muzikalnog društva „Zvonimir“.
Dr. Grgić, predsjednik. **E. Vidović,** tajnik.

Br. 1002/0. S. S.

Natječaj.

Na mešanej enorizadnici se slovenskim učnim jezikom u Brezovici popopoliti je mesto učitelja-voditelja III. plaćinega reda.

Prošilei imaju dokazati, da su sposobljent tudi za podučavanje katoliškega veronauka kakor pomoćnici.

Dohodki združeni s to službo razvidni su iz dezelne postave za Istro z dne 14. decembra 1888. dež. zak. št. 1 ex 1898.

Pravilno opremljeneprošnje naj se predpisanim putem tekom štirih tednov sem pruduže.

C. kr. okrajni šolski svet.
Volosko 21. decembra 1898.

PRODAJA dalmatinskog vina

na malo i veliko.
(vlastitog proizvoda iz Jesenica kod Omisla)
Filipa Ivaniševića
U Trstu, Via Carintia br. 22.

Zahvalnice!!

Štorani gospodine!

Zahvaljujem Vam, što ste mi tako izvrstan lijek proti kašlju i prsoboli poslali. Potrošio sam jedan boen trpučevoga soka, pa mi je kašalj i prsobol skoro prestala. Poslajte mi odmah još 3 boce Vašega izvrstanog trpučevoga soka a uz to i 2 omota čujni proti kašlju. Sa veleslanjenjem U Divači, 19. listopada 1897.
Vaš zahvalni
JAKOB SUPPAN.

Trpučev sok. (Spitzwegerich-Saft), koji tako izvrstno djeluje proti kašlju, prsoboli, promuklosti, težkom disanju pa i za stare bolesti, dobiva se uvijek svjež u ljekarni k Zrinjskomu, H. BrodjoVIN, Zagreb, Zrinjski trg broj 20.

Neka svatko pazi na zaštitni znak, jer samo onaj trpučev sok je iz moje ljekarne; koji ima na boei sliku **Nikole Subića Zrinjskoga**, bana hrvatskoga.

Cienu boei trpučevog soka sa točnim nupitkom 75 novčica.

Uz trpučev sok dobro je i gorski čaj proti kašlju rabiti.

Cienu jednog omota gorskog čaja proti kašlju za točnim nupitkom 35 nč. Jedno i drugo šalje se svaki dan uz postarsko pućee. Tko novac unaprijed šalje, neka za tovarni list i kišćicu 20 novč. primačuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Cijenjeni gospodine ljekarnice!

Prije kratkoga vremena naručio sam od Vra jedinu boeu pojačanih švedskih kapljica i ore su mi isti i mojim znanecima tako dobro djelovale, da Vam se moram na tom dobrom lijeku najtoplije zahvaliti. Izalite mi za moje znance još tri boce po 80 nč postarskim poućee poslati.
Molruš, dne 26. svibnja 1898.
Sa štoranjem
VJD ZANIK.

Prave pojačane švedske kapljice djeluju izvrstno proti svim želučanim bolim, popravljaju pravu, čiste krv, jačaju želućae. Od ovih se kapljica izgube sve bolesti želućae i cijeva, a doljije se dobar apetit.

Treba paziti na zaštitni znak, jer samo one pojačane švedske kapljice su iz moje ljekarne, koje imaju na boei sliku **Nikole Subića Zrinjskoga**, bana hrvatskoga.

Cienu jedne boee pojačanih švedskih kapljica za točnim nupitkom 80 novč.

Šalje se svaki dan uz postarsko pućee. Tko novac unaprijed šalje, neka za tovarni list i kišćicu 20 novč. primačuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.
Naručbe, koje iznašaju 5 for. i više šalju se franko.

Vrlo poštovani gospodine!

Moja žena težala je tri mjesaca od trganja i kostoba, reumatizmu, prtričijavati Vaše „mazilo proti kostoboli“ ustala je već za tri dana, pa dosta hvala Bogu hoda. Zahvaljujući se Vama na tom izvrstanom mazilu, ostajem sluga pokoren
BARTOL LISIČKI.

Mazilo proti kostoboli (Fluid) je veoma dobar lijek proti trganju i kulanju u kostima, reumatizmu, bolina u križcu, proti prehladam, kod propuha i. t. d. Mazilo jača izmućene žile, te kriepi staren, koji pate na slaboci nogu.

Svaka boea mora biti providjena sa zaštitnim znakom t. j. slikom **Nikole Subića Zrinjskoga**, bana hrvatskoga, jer samo ono je mazilo iz moje ljekarne, koje taj zaštitni znak na boei nosi.

Cienu jedne boee mazila proti kostoboli sa točnim nupitkom 75 novčica.

Svaki dan se uz postarsko pućee razalje.

Tko novac unaprijed šalje, neka za tovarni list i kišćicu 20 novč. primačuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Nepodpisani... Komu list... naka to j... otvorenu p... plaća pošt... napiše...

Komu list... naka to j... otvorenu p... plaća pošt... napiše...

Dok je prošla... vicia, ali... očekivati... danju mir... zastupstva...

imali prekl... nalnih kl... stanak, na... zajedničko... žati svi I... svrha tom... nove zajed... nalnih str...

Radić... nalne stran... postavi na... te da se z... služili Nier... carevinski... ziše se svo... iz kluba, t... mišljenika, nererov... tom klubu... jer bijaše... predsjednik... njem. lib. i... dašnje save... Senerero... započeti č... ciju. Njihov... jalisti, kršć... liki posjed i... sudjelovati... nekoi od o... su naime m... pospješuje... za tim, da s... ustava. Prov... Niemci izg... upliv u č... mogli slobod... naroda.

Niemci... tvu sa Sen... preprićiti u... istoga dok... njemačkoga... dok se Niem... Slaveni.

Iz istih h... talijanski... ričke pribli... radi postup... grofa Thuna, proti ustrojen... Pazinu. Kak... Thun vratiti... morja proti... To je ogorča... njihove zastup... ministru pre... osvete. Ako je obstrukcionisti... nici iz Primor... se je talijansk... vieću razdvoji... glede taktike... noga Tirola s... to je i posve... zilaze se u poli... težnjah od njih... morja. Oni se... uže domovine, ljezničkimi svez... boju sa Niemci... bi htjeli proširit... na štetu Talijan... stupiti u zajedni... sa onimi Niemci... u vienoj borbi.

Primorskim pogledu Inhak p... kim liberalci, ko... u parlamentu i... podupirali u njih...